

17.3.2021

Sisäministeriö

SMDno-2019-2239

Hallituksen esitys eduskunnalle arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (luonnos 7.1.2021)

Arpajaislain uudistamisen tavoitteena on Marinin hallitusohjelman mukaisesti selvittää arpajaislain uudistamistarpeita erityisesti rahapelien pelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostamiseksi. Uudistuksen yhteydessä tarkastellaan myös Veikkaus Oy:n toimintaedellytyksiä.

PAM kiittää mahdollisuudesta antaa oma näkemyksensä 7.1.–5.2.2021 lausuntokierroksella olleeseen hallituksen esitykseen. Seuraavassa PAM tarkastelee arpajaislain uudistamista koskevaa esitystä yksityiskohtaisemmin etenkin työntekijöiden näkökulmasta.

YLEISIÄ HUOMIOITA

Palvelualojen ammatti liitto PAM ry (jatkossa PAM) kannattaa Veikkauksen yksinoikeusjärjestelmän säilyttämistä. PAM:n näkemyksen mukaan yksinoikeusjärjestelmän säilyttäminen mahdollistaa mahdollisia lisenssimalleja paremmin esimerkiksi vastuullisen liiketoiminnan ja henkilöstöpolitiikan (ml. työehtosopimukset) sekä pelituottojen kohdentamisen suomalaisen yhteiskunnan parhaaksi.

PELAAJIEN PAKOLLINEN TUNNISTAMINEN JA PELAAJISTA KERÄTTÄVÄT TIEDOT

Esityksessä ehdotetaan pelaajien pakollista tunnistautumista. PAM kannattaa esitystä, sillä kuten esityksen perusteluissa todetaan, ilman pakollista tunnistautumista ei ole mahdollista luoda kattavia peliesto- ja pelikieltojärjestelmiä tai muita tehokkaita pelaamisen hallinnan välineitä.

Pelaajien tunnistautumisen osalta PAM korostaa, että pelaajista kerättävän datan keruussa on kyse arkaluonteisten tietojen keräämisestä ja tästä syystä datan keruussa on otettava huomioon tietosuojaa koskevat säännökset ja periaatteet. Tietojen keruuta koskevien käytäntöjen suunnittelussa on otettava huomioon muun muassa se, että pelaajista kerättävää tietoa käsitellään digitaalisten peliympäristöjen lisäksi myös fyysisissä toimipisteissä ja automatisoitujen järjestelmien lisäksi pelaajien tietoja käsittelevät myös useat yksittäiset työntekijät. Lisäksi on otettava huomioon, että yksittäiset pelaajat saattavat pelata pelejä eri puolilla Suomea, jonka vuoksi heidät on pystyttävä tunnistamaan useammassa pelipaikassa.

Yksittäisten pelaajien peliestoja ja -kieltoja koskevan tietojen käsittelyssä on otettava huomioon se, että pelaajat saattavat pelata verkkopelien lisäksi myös pelikasinoilla tai pelisaleissa (esim. Veikkauksen Pelaamot). Tästä syystä on tärkeää määritellä selkeästi ja yksiselitteisesti se, 1) kenen vastuulla pelaajien peliesto- ja pelikieltojen tallentaminen järjestelmiin on (ns. pelaajakohtaisten tietojen ylläpito) ja 2) kenellä kaikilla henkilöillä on oikeus nähdä esimerkiksi yksittäisen pelaajan peliestoja ja pelikieltoja koskevat tiedot (ns. pelaajakohtaisten tietojen käyttäminen).

PAM:n näkemyksen mukaan pelikasinoiden ja pelisalien työntekijöillä tulee olla oikeudet peliesto- ja pelikieltojen tarkistamiseen, mutta peliesto- ja pelikieltojen tallentaminen järjestelmiin tulee olla vain tiettyjen erikseen nimettyjen henkilöiden vastuulla. On myös erittäin tärkeää, että kaikille arkaluonteisia

17.3.2021

tietoja käsitteleville työntekijöille annetaan riittävä koulutus näiden tietojen käsittelyyn ja että heidän osaamistaan ja ammattitaitoaan pidetään yllä.

Lisäksi PAM korostaa, että arpajaislain uudistuksen yhteydessä on kehitettävä nykyaikaisempia keinoja pelisalien peliestojen ja pelikieltojen seurantaan, sillä nykyisin pelisalien työntekijöiden saatetaan edellyttää tunnistavan peliestoihin ja/tai pelikieltoon asetettuja pelaajia pelkkien kohteesta löytyvien paperisten dokumenttien perusteella.

PELIKIELLOT JA PELIRAJOITUKSET

Nykyisin sekä pelaajan että Veikkaus Oy:n aloitteesta asetettu peli- tai peliryhmäkohtainen kieltö tai rajoitus on voimassa vähintään kolme kuukautta ja enintään yhden vuoden. PAM korostaa, että jatkossa sekä pelaajilla että Veikkaus Oy:llä tulisi olla mahdollisuus asettaa niin halutessaan toistaiseksi voimassa oleva peli- tai pelikieltö. Koska uhkapeleistä aiheutuvat haittatilanteet eivät ratkea aina vuodessa.

TEKNINEN VALVONTA

Arpajaislain uudistuksen yhteydessä on tarkoitus säätää myös pelikasinojen ja pelisalien teknisestä valvonnasta, kuten asiakkaita ja työntekijöitä koskevasta kameravalvonnasta. PAM korostaa, että työntekijöiden osalta säännösten tulee olla sellaisia, että ne noudattavat työelämän tietosuojaa koskevaa lakia, tietosuoja-asetusta sekä muita asiaan kuuluvia säännöksiä (mm. laki yksityisyyden suojasta työelämässä). Säännösten kohdalla on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että työntekijöille annetaan riittävästi tietoa heitä koskevasta valvonnasta. Lisäksi PAM painottaa, että yritysten yhteistoimintaa koskevan lain mukaan kameravalvonnasta pitää sopia yt-menettelyssä.

OMAVALVONTASUUNNITELMAT

Veikkauksen ja muiden rahapeliautomaatteja tiloissaan pitävien yritysten (esim. vähittäiskaupat ja kioskit) tulee laatia omavalvontasuunnitelma. PAM painottaa, että valvontavelvollisuus on Veikkauksella tai sillä toimijalla, jonka tiloissa pelit ovat. Lisäksi näiden suunnitelmien tulee olla aina suunnitelmia toteuttavan työntekijöiden saatavilla kirjallisessa muodossa. Suunnitelman tulee olla kaikkien työntekijöiden saatavissa riippumatta työntekijän työsuhteen laadusta, toimipisteen sijainnista tai työvuoroista. Omavalvontasuunnitelmien vastuista vastaa kuitenkin aina viime kädessä yritys.

Työntekijöiden äidinkielestä ja kielitaidosta riippuen suunnitelmat on tehtävä tarvittaessa myös muilla kuin Suomen virallisilla kielillä ja englanniksi. Työnantajan tulee myös perehdyttää kaikki työntekijät suunnitelmien sisältöön.

TYÖTURVALLISUUS

Työturvallisuuden osalta PAM haluaa nostaa esiin omavalvontasuunnitelmien lisäksi asiakkaiden käyttäytymisen osana työturvallisuutta. PAMin tietoon on tullut tapauksia, joissa pelisalien asiakkaat ovat uhkailleet pelisalien työntekijöitä työntekijöiden vapaa-ajalla. PAM korostaa, että tällaisissa tilanteissa työnantajan velvollisuus on tukea työntekijää tarjoamalla riittävä työterveyshuollon tuki (mm. keskusteluapua tai psykologin palvelut). Lisäksi työnantajien tulisi huolehtia siitä, että työpaikalla on selvitetty työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla, miten väkivallan uhka pyritään estämään ennakoita ja

17.3.2021

miten mahdollisissa työväkivaltilanteissa toimitaan. Työnantajan tulisi myös aina kannustaa työntekijää tekemään asiasta rikosilmoitus.

UUDET LIIKETOIMINTAMALLIT

Esityksessä otetaan kantaa myös Veikkaus Oy:n oikeuteen perustaa tytäryhtiö ja sen harjoittamaan yritysten väliseen liiketoimintaan. PAM ei vastusta esitystä, mutta painottaa, että mahdollisten uusien liiketoimintamallien ja toimijoiden kohdalla on huolehdittava siitä, että eri osapuolet noudattavat työehtosopimuksia, kunnioittavat työntekijöiden oikeuksia sekä noudattavat kansallista ja kansainvälistä lainsäädäntöä.

Helsingissä 17.3.2021

PALVELUALOJEN AMMATTILIITTO PAM ry
Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:

Marko Lindfors, sopimusasiantuntija
puh. 043 824 8961
marko.lindfors@pam.fi